

Николай Райнов

Исполинът със златни коси

Имало едно време мъж и жена. Те били много бедни. Едничка утеха им било момчето, що им се родило. Те го много обичали. В деня на кръщенката дошла една бабичка, която видяла момчето и казала на родителите му:

– Това дете е белязано. То ще се ожени за царската дъщеря.

Мъжът и жената се много зарадвали. От радост те разказвали на всекиго, когото срещнат, що им била предрекла бабата. Тия думи стигнали чак до царя.

Един ден той яхнал коня си и отишъл да види момчето. Озовал се пред хижата на бедното семейство, влязъл и видял как живеят тия хора.

„Такова момче не е за моята дъщеря – си казал царят на ума. – Щом е предречено, ще трябва някак да взема момчето и да го погубя, за да може дъщеря ми да се омъжи за царски син.“

Той поискал от мъжа и жената да му дадат детето – да го отгледа и възпита в двореца си. Но те не искали да се разделят от него. Царят обещал да им даде много пари и да им направи голяма къща. Те пак не се съгласили. Тогава той ги заплашил и те – щат не щат – дали момчето. Утешили се с парите и къщата, що им дал царят, па си и казвали: „Щом детето ни е белязано, с него няма да се случи нищо лошо, дето и да отиде. То ще се ожени за царската дъщеря.“

Царят отнесъл момчето, сложил го в една кошница и го хвърлил в реката. Но духовете на водата заобиколили детето и не пропуснали ни една капка да влезе в кошницата. Тя заплувала по реката и се спряла край една воденица, далече от престолния град.

Воденичарят, който бил излязъл да прегледа яза на реката, видял кошницата и я взел. Той нямал деца, та осиновил момчето. И той, и жена му го обикнали като свое.

Минали цели двадесет години.

Веднъж царят бил тръгнал на лов и се спрял при воденицата. Заваляло дъжд, силна буря се явила. Той влязъл във воденицата да се подслони. Воденичарят го поканил на обяд. Царят останал, понеже бурята все още не спирала.

На трапезата прислужвал синът. Царят го позагледал и момъкът му се много харесал: такъв хубав, умен и пъргав момък той виждал за пръв път.

– Син ли ти е този? – попитал той домакина.

– Син ми е – отвърнал воденичарят.

Но когато момъкът излязъл за нещо, рекъл тихо на царя:

– Намерен е, не е мой. Намерих го в една кошница в реката.

– Кога беше то?

– Има двадесет години оттогава.

Царят се замислил. Спомнил си за онова дете, което хвърлил в реката. И то било момче. Той го хвърлил тъкмо преди двадесет години.

– Ще искам От тебе една услуга – рекъл той на воденичаря. – Трябва да пратя писмо на царицата. Пусни тоя момък да го занесе.

– Добре – рекъл домакинят.

Царят написал писмо, в което поръчал на царицата да се разпореди да убият тайно момъка и да го погребат. Дал писмото на момъка и му заръчал да бърза.

Но момъкът забъркал пътя. Той навлязъл в една гора и се изгубил. Нямамо и кого да пита, за да се оправи.

Стъмнило се. Той се лутал дълго, докле видял на едно място светлина. Тръгнал натам. Стигнал до една къщурка, чийто прозорец светел. Тропал, ала не му отворили. Бутнал вратата и влязъл.

В стаята седяла една баба, която преядла.

– Що дириш тук? – запитала го уплашено тя.

– Тръгнал съм да нося писмо на царицата – отвърнал момъкът. – Сбърках пътя и съм много уморен. Голямо добро ще ми направиш, ако ме пуснеш да преспя тук.

– Скоро си тръгвай, отдето си дошъл – викнала му бабата, – ако ти е мил животът. В тая колиба живеят разбойници. След малко ще си дойдат, и ще те убият.

– Нямам сили да вървя по-натам – казал момъкът. – Ще остана тук, па каквото ще да става.

И той сложил писмото на масата, легнал на пода и заспал. Разбойниците дошли и запитали бабата какъв е тоя момък. Тя им казала, каквото знаела за него.

Разбойниците отворили писмото, прочели го, па съжалили момъка и се надумали да подиграят царя. Написали друго писмо, в което пишели – щом пристигне момъкът, да го омъжат за царската дъщеря. Първото скъсали, а второто пъкнали в плика и го запечатали.

На заранта момъкът се събудил и поблагодарил на разбойниците за гостоприемството. Той си взел писмото, а те му показали пътя.

Като прочела писмото, царицата издала заповед да се изготви всичко за сватба. Момъкът бил толкова добър, хубав и любезен, че и княгинята го харесала и взела на драго сърце. Те заживели щастливо.

Малко след това дошъл царят.

Той останал като гръмнат, когато се научил за станалото.

– Кой ви е казал да правите сватба? – викнал той. Тогава царицата му показала писмото и рекла:

– Виж какво писмо ни прати по момъка. Прочети го. Изглежда, че си забравил.

Царят прочел писмото и видял, че почеркът прилича на неговия, но съдържанието е друго. Той повикал зетя си:

– Кой ти даде това писмо?

– Ти ми го даде, царю честити.

– Отварял ли си го?

– Не съм.

– В онова писмо, що ти бях дал аз, пишеше друго.

– Не знам. Трябва да са го сменили, додето съм спал – в къщата сред гората.

Царят решил да погуби зетя си.

Той му заповядал да отиде в Чудните планини и да му донесе три златни косъма ог главата на исполина, който царувал там. Той бил сигурен, че исполинът ще убие момъка.

– Ще ида – рекъл зет му.

Той се сбогувал с жена си и тръгнал.

Стигнал до вратите на един голям град. Крепостта се пазела от стража. Запитали го кой е и какъв занаят има.

– Воденичарски син съм – отвърнал той, – всичко мога да върша.

– Кажни тогава защо изворът сред площада в нашия град е пресъхнал. По-рано от него течеше вино, а сега не тече и вода. Ако ни кажеш причината, ще ти дадем два коня, натоварени с жълтици.

– Ще ви кажа – рекъл момъкът, – но на връщане. Пуснете ме, че бързам!

Те го пуснали.

Вървял що вървял, стигнал до втори град. И там стражите го запитали кой е и какво работи. И на тях момъкът отговорил същото.

– Кажни тогава защо ябълката сред градската градина не ражда? По-рано даваше златни ябълки, а сега няма и листа. Ако ни откриеш причината, ще ти дадем два коня с жълтици.

– На връщане ще ви кажа. Сега ме пуснете, че бързам! И тия го пуснали.

Стигнал до брега на голяма река. Лодкарят също го запитал кой е и какъв занаят има.

И на него царският зет отговорил същото, каквото бил казал на другите.

– Моля ти се тогава – рекъл лодкарят, – кажи ми докога ще стоя тук да превозвам хората. Не е ли време да дойде някой да ме смени?

– Ще ти кажа на връщане – казал царският зет. – Сега ме прекарай на другия бряг, че бързам.

Отвъд реката се издигали Чудните планини. На най-високия връх бил дворецът на златокосия исполин. Тоя дворец бил издълбан в скалите.

Момъкът влязъл. Исполинът не бил там. Майка му седяла на един голям мек стол и нижела бисери.

– Защо си дошъл? – запитала го тя.

– Трябват ми три косъма от главата на исполина – отвърнал той, – не ги ли занеса на тъста си, ще ми вземат главата.

– Син ми е много зъл. Щом те види, ще те убие. Но аз щети помогна. Ела подир мене!

Тя го завела в спалнята на исполина и му показала една дупка в скалата, под леглото.

– Влез, та се скрий там – рекла бабата, – пък аз ще затуля дупката с една плоча. Ако не се обаждаш, великанът няма да те намери.

– Много ти благодаря – рекъл момъкът. – Но аз трябва да науча и три неща; инак няма да мога да си отида.

– Кои са тия три неща?

– Първо: защо изворът сред площада на един град не тече, когато по-рано от него е извирало вино? Второ: защо ябълката сред градината на друг град няма и листа, когато по-рано е раждала златни ябълки? Трето: защо лодкарят в подножието на Чудните планини толкова години прекарва всекиго, който дойде, а никой не идва да го смени?

– На тия три въпроса е много мъчно да се отговори – казала бабата. – Когато се върне син ми, аз ще го запитам. Той ходи навсякъде, всичко знае. Ти слушай добре какво ще отговори.

Надвечер исполинът дошъл. Момъкът се бил вече скрил в дупката и бабата го похлупила.

Щом влязъл, великанът почнал да мирише въздуха.

– Кой е идвал тук? Човек има в моя дворец – рекъл той и почнал да претърсва стаите.

– Я остави, недей разрежда, че едвам съм наредила! – викнала майка му. – Сядай да вечеряме, че ми се спи!

След вечеря исполинът легнал на майчините си колене и задрямал. Тя му изскубала един косъм. Той скочил и креснал:

– Що правиш ти? А тя рекла:

– Задрямала съм, синко. Сънувах, че виждам един извор, от който е текло по-преди вино, а сега не тече и вода. Как е станало това?

– Много просто – отвърнал исполинът. – В кладенеца има под един камък жаба. Ако я убият, отново ще потече вино.

И той задрямал пак. Тогава бабата му отскубнала втори косъм. Той пак изпищял, но тя и тоя път рекла, че била задрямала.

– Сънувах, синко, една ябълка, която раждаше по-рано златни плодове, а сега няма и листа. Как е станало това?

– Под корените на дървото има мишка. Тя гризе корените. Убият ли я, дървото ще се съвземе. Оставят ли я жива, то ще издъхне съвсем. Хайде, сега ме остави да дремна.

И той заспал отново. Бабата му изтръгнала трети косъм.

Исполинът скочил като луд. Но и тоя път майка му казала, че била задрямала.

– Присъни ми се – рекла тя – един лодкар. Той стоеше долу в подножието на планините и превозваше пътници. За някакво престъпление са го осъдили да върши тая работа. Запитах се, докога ще превозва? Няма ли да отиде някой да го смени?

– Той е глупак, затова превозва. Щом дойде някой и седне в лодката, нека му сложи греблата в ръцете, па да си върви. Оня, ще не ще, ще превозва.

На заранта рано-рано исполинът изпил един котел мляко и излязъл. Бабата отхлупила плочата. Момъкът се измъкнал, поблагодарил й, взел трите косъма и си отишъл.

Когато стигнал до реката, дал знак на лодкаря и оня приближил лодката.

– Ти обеща да ми кажеш как да се отърва от тая работа – рекъл лодкарят.

– Прекарай ме, па ще ти кажа.

Като стигнали на другия бряг, момъкът излязъл и рекъл на лодкаря:

– Дойде ли някой да го превозваш, накарай го да подържи лопатите. Щом ги вземе, остави му ги в ръцете, па си върви. Тъй ще се отървеш.

Когато стигнал до града с вехнештата ябълка, стражата го спряла. Той им казал да убият мишката, а те му натоварили два коня с жълтици.

Тъй станало и в града с изсъхналия извор. И там му дали два товара.

Най-после царският зет отишъл в двореца при тъста си и му дал трите златни косъма. Като го видял, че води четири коня, натоварени

със злато, царят го признал на драго сърце за свой зет.

– Мили сине, къде намери толкова жълтици? – го запитал той.

– В Чудните планини – отвърнал момъкът.

– Има ли още?

– Има, колкото искаш.

– Ами аз мога ли да отида да си взема?

– Можеш, разбира се. Ще стигнеш до една голяма река. Ще кажеш на лодкаря да те прекара отвъд: там има цели купища жълтици.

Царят тръгнал. Той повел десет коня. Като стигнал до реката и седнал в лодката, лодкарят му рекъл:

– Я подръж малко лопатите, за да стегна лодката, че е протекла.

Оня взел греблата, а лодкарят скочил на брега и ритнал лодката – да отиде навътре.

Тъй бил наказан царят за своите зли дела.

Навярно конете му пасат и днес край реката, а той превозва ли, превозва, защото едва ли ще се намери някой глупав да вземе греблата от ръцете му.

КРАЙ

© Николай Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: unicode, 2008

Публикация:

Николай Райнов. Приказки от цял свят

Второ издание

Съставителство и редакция: Богомил Райнов

Литературна група V. Тематичен номер 2587

Редактор на издателството ЛИЛИЯ ИЛИЕВА

Художник ЛЮБЕН ЗИДАРОВ

Художник-редактор ВАСИЛ ЙОНЧЕВ

Макет и технически редактор ТОМА СТАНКУЛОВ

Коректор НАТАЛИЯ КАЦАРОВА

Дадена за набор 18. III. 1972 г. Подписана за печат 30. IX. 1972 г. Излязла от печат 20.

XII. 1974 г. Формат 58×84/18 Печатни коли 44,50. Издателски коли 36,93. Тираж

50,125. Цена 3,60 лв.

Издателство „Народна култура“ – София, 1974

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4854>]